

*Valorificarea literaturii pentru copii în
activitățile desfășurate la nivelul
învățământului preșcolar*

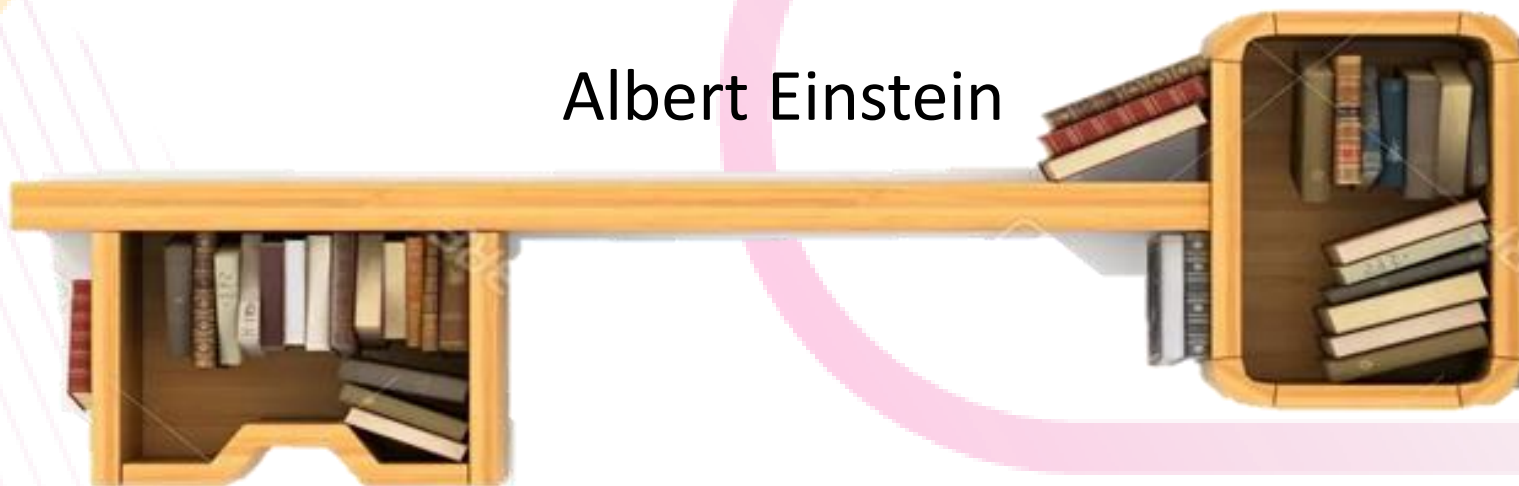
Autor/i: Ciceu Mădălina

Introducere

*Dacă vrei să ai copii inteligenți, citește-le
povești.*

*Dacă vrei să fie mai inteligenți, citește-le și
mai multe povești.*

Albert Einstein

Literatura pentru copii în perioada preșcolară

Literatura pentru copii

„Cuprinde totalitatea operelor accesibile micilor cititori, indiferent dacă au fost scrise sau nu pentru ei.” *Vistian Goia*

„În ceea ce mă privește, cred că principalele opere exclusiv pentru copii, (dar nu și altele!) s-ar putea cuprinde într-un manual. Nu sunt multe. Dar și mai bine ar fi dacă obiectul ca atare de studiu ar fi resorbit în studiul literaturii române și străine, fiindcă și în cazul literaturii zise pentru copii, tot valoarea artistică și universală contează. Separarea ei de capodoperele literaturii pentru toate vârstele e fără sens și întreține, cum s-a văzut, confuzia.” (Manolescu, 1997, p.1)

Copilul apare ca personaj abia în sec. al XVII- lea, Charles Perrault (1628- 1703), își publică colecția de basme, în frunte cu *Scufița Roșie*

În sec. al XVIII- lea, datorită scrierilor lui J.J. Rousseau (*Emil și Despre educație*) apar primele scrieri cu și despre copii.

În 1782 apare la Paris prima revistă lunară *Amicul copiilor*.

În al XIX- lea, în Franța, Victor Hugo a conturat, în romanul său *Mizerabilii*, două personaje mult îndrăgite de copii, pe Cosette și pe Gavroche, lucru care duce la înflorirea literaturii pentru copii.

În literatura română, copilăria și-a făcut loc în operele memorialistice ale scriitorilor de la 1848- I.Heliade Rădulescu, Costache Negruzzi, Alecu Russo, Vasile Alecsandri.

Au urmat marii clasici ai literaturii române: Mihai Eminescu, Ion Creangă, George Coșbuc, Ioan Slavici etc.

Literatura contemporană pentru copii

Mașina
magică

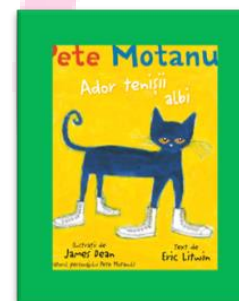
Pasager=
copil vesel

Conducător/
șofer=
părintele/
educatorul

Combustibil de
calitate=
autor dedicat +
povești
atractive

Scrieri ale
autorilor
contemporani
STRĂINI

Scrieri ale
autorilor
contemporani
ROMÂNI

Cercetare

SCOP

- Cercetarea de față dorește să evidențieze rolul literaturii în dezvoltarea copiilor cu vârsta cuprinsă între 3 și 6/7 ani, precum și identificarea poveștilor utilizate de către cadrele didactice în activitatea de la grupă.

IPOTEZĂ

- Textele selectate de cadrele didactice pentru activitatea de la grădiniță joacă un rol important în reușita zilei și ar trebui să fie în acord cu interesele preșcolarilor. Deseori însă sunt alese texte clasice sau mai puțin atractive pentru copiii zilelor noastre.
- Se constată o reticiență a cadrelor didactice față de utilizarea textelor pentru copii din literatura contemporană, lucru care duce la dezinteresul preșcolarilor pentru povești.

OBIECTIVE

- a. Identificarea rolului literaturii pentru copii în dezvoltarea acestora.
- b. Identificarea atitudinii pe care cadrele didactice din învățământul preșcolar o au față de textele din literatura pentru copii.
- c. Identificarea provocărilor cu care se confruntă cadrele didactice din învățământul preșcolar.

Cercetare. Eșantionul de subiecți.

- Eșantionul de subiecți este format din 40 de cadre didactice din învățământul preșcolar de pe raza municipiului Baia Mare și din satele apropiate, cu vârsta cuprinsă între 21 și 52 de ani.

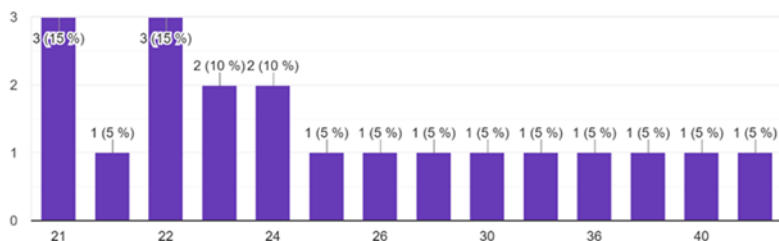

Figura 4.1. Distribuția subiecților pe vârstă

- Din cei care au răspuns la chestionar 70% au vechimea în învățământ cuprinsă între 0- 3 ani, 15% au vechimea în învățământ cuprinsă între 3- 6 ani și 15% au vechimea în învățământ peste 6 ani.

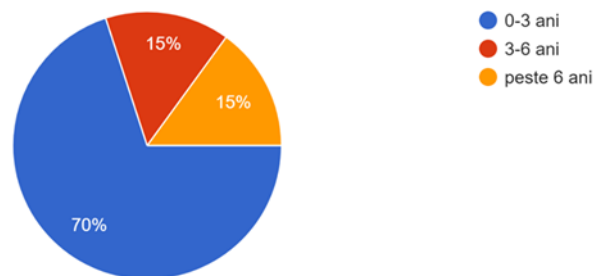

Figura 4.2. Distribuția subiecților în funcție de vechimea în învățământ

- Din eșantionul de subiecți un procent de 65% activează în mediul urban, iar restul de 35% își desfășoară activitatea în mediul rural.

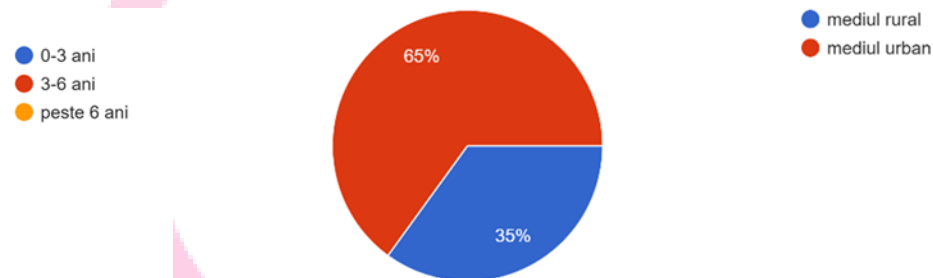
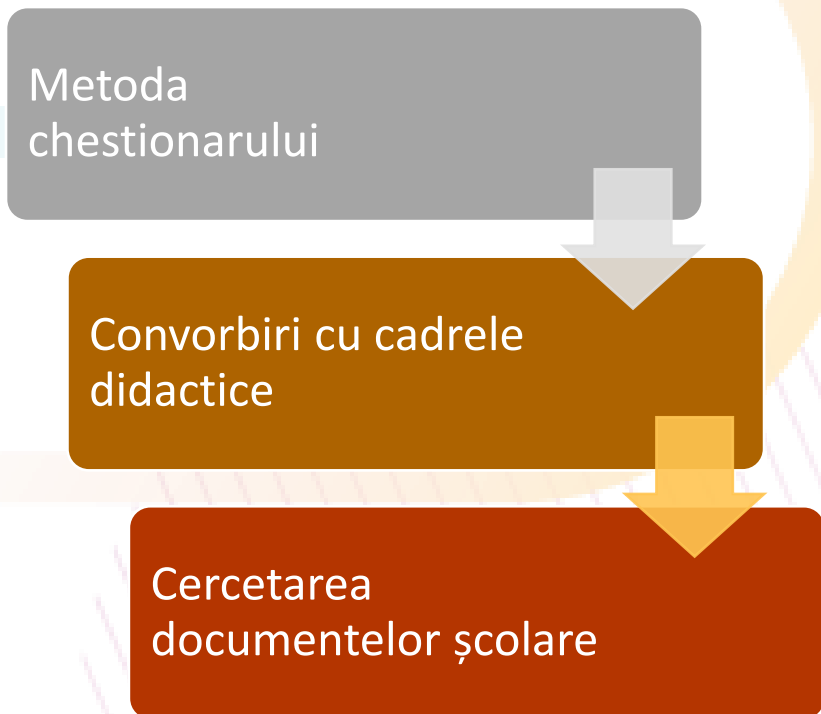

Figura 4.3. Distribuția subiecților în funcție de mediul în care predau

Cercetare. Metode. Etape.

Nr.Crt.	Etape	Perioadă (7 săpt.)
1.	Documentare	3- 9 aprilie
2.	Constituirea chestionarului	10- 16 aprilie
3.	Aplicarea chestionarului	17 aprilie- 7 mai
4.	Colectarea datelor	8- 14 mai
5.	Interpretarea datelor	15- 21 mai

Cercetare. Analiza și prelucrarea datelor

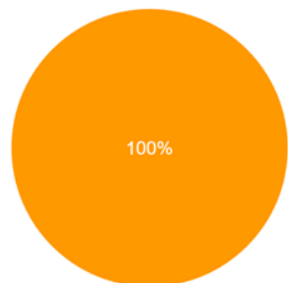
➤ Pentru a afla rolul literaturii în dezvoltarea copiilor am analizat răspunsurile următoarelor întrebări

➤ *Cât de importante credeți că sunt poveștile în dezvoltarea copiilor?*

➤ *Care credeți că este rolul poveștilor în dezvoltarea copiilor?*

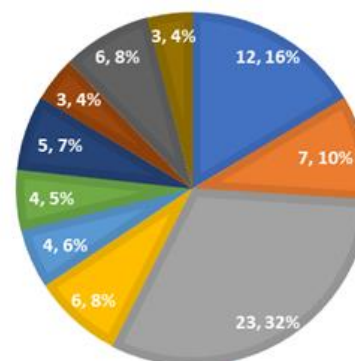
➤ *Credeți că poveștile ajută la rezolvarea unui conflict sau a unei situații neprevăzute la grupă? Argumentați*

- ✓ Toți subiecții consider că poveștile sunt foarte importante în dezvoltarea copiilor.
- ✓ 23,32% din subiecți consideră că poveștile dezvoltă vocabularul, limbajul și exprimarea liberă
- ✓ 50 % consideră că prin povești poți explica copilului într-un mod blând și pe înțelesul lui diferența dintre bine și rău astfel încât acesta să înțeleagă ce comportamente sunt demne de urmat, dar și cum să le îndrepte pe restul

● deloc
● importante
● foarte importante

Figura 4.4. Centralizarea răspunsurilor privind importanța literaturii

■ dezvoltă creativitatea
■ dezvoltă vocabularul, limbajul și exprimarea liberă
■ dezvoltă memoria
■ dezvoltă personalitatea
■ dezvoltă atitudinile pozitive
■ dezvoltă imaginația
■ dezvoltă atenția
■ dezvoltă gândirea logică
■ dezvoltă moralitatea
■ dezvoltă gestionarea conflictelor

Figura 4.5. Centralizarea răspunsurilor subiecților privind rolul poveștilor în dezvoltare

Cercetare. Analiza și prelucrarea datelor

➤ Pentru a identifica frecvența cu care se utilizează textele din literatura pentru copii la grupă am analizat răspunsurile următoarelor întrebări

➤ *Cât de des utilizați poveștile în activitatea de la grupă?*

➤ *În ce contexte utilizați poveștile la grupă?*

➤ *Utilizați la grupă texte din literatura pentru copii contemporană?*

- ✓ 60% utilizează poveștile de mai multe ori pe săptămână.
- ✓ 70% au afirmat că folosesc poveștile în cadrul activităților conform temei zilei sau atunci când apare un conflict pentru a-l gestiona mai ușor.
- ✓ 90% dintre subiecții au afirmat că folosesc texte și povești din literatura contemporană.

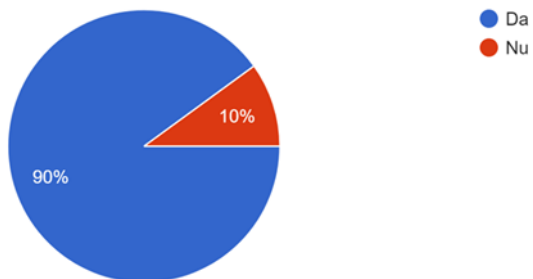

Figura 4.8. Frecvența utilizării poveștilor din literatura contemporană

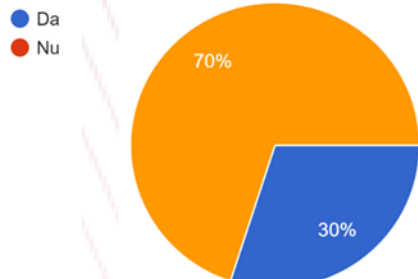

Figura 4.7. Distribuția răspunsurilor în funcție de contextele utilizării poveștilor

- În cadrul activităților, în conformitate cu tema zilei.
- Atunci când apare un conflict în cadrul grupe de copii.
- În ambele situații.

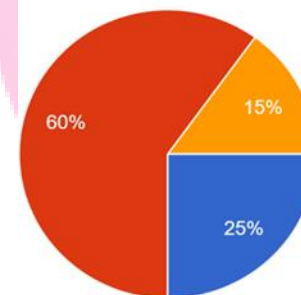

Figura 4.6. Distribuția răspunsurilor în funcție utilizarea poveștilor la grupă

- o dată pe săptămână
- de mai multe ori pe săptămână
- de câte ori cer copiii

Cercetare. Analiza și prelucrarea datelor

➤ Pentru a identifica atitudinea pe care cadrele didactice din învățământul preșcolar o au față de textele din literatura pentru copii, am analizat răspunsurile următoarelor întrebări

➤ *Care sunt motivele pentru care utilizați texte din literatura pentru copii contemporană?*

➤ *Ce autor considerați că are cele mai potrivite texte pentru preșcolari? Argumentați.*

➤ Pentru a identifica tipurile de texte pe care cadrele didactice le utilizează la grupă am analizat răspunsurile următoarei întrebări

➤ *Enumerați trei autori a căror texte le utilizați la grupă.*

✓ 35% utilizează aceste texte deoarece prezintă situațiile actuale cu care se confruntă generația aceasta, lucru care îi ajută să gestioneze mult mai ușor problemele sau emoțiile.

✓ 52% au enumerat autori din literatura contemporană, predominând cei din literatura străină, argumentând că acești autori au texte scurte, frumos ilustrate.

✓ subiecții au ales să enumere atât autori contemporani cât și autori clasici, se remarcă un procent apropiat în ceea ce privește utilizarea autorilor contemporani și cei clasici la grupă.

Cercetare. Analiza și prelucrarea datelor

➤ Pentru a identifica poveștile pe care preșcolarii le preferă am analizat răspunsurile următoarelor întrebări

➤ Ce povești ați observat că preferă copiii?

➤ Copiii preferă poveștile în care personajele sunt:

➤ Enumerați trei povești îndrăgite de copii.

➤ Care credeți că sunt motivele pentru care aceste povești sunt îndrăgite de copii?

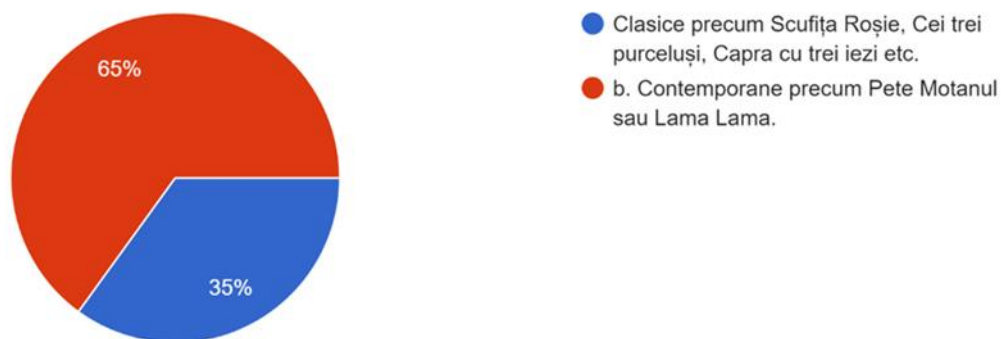

Figura 4.9. Distribuția preferințelor literare ale copiilor

- ✓ 65% au spus că preferințele copiilor se îndreaptă spre poveștile contemporane.
- ✓ 90% au spus că, copiii prefer personajele animale.
- ✓ 60% au enumerat mai multe povești din literatura contemporană precum *Pete Motanul*, *Elefantul Elmer*, *Jup, un pisoi de soi*, *Ursule Brun*, *Ursule Brun, tu ce vezi?*.
- ✓ 45% afirmă că, copiii îndrăgesc aceste povești datorită ilustrațiilor și al personajelor animale

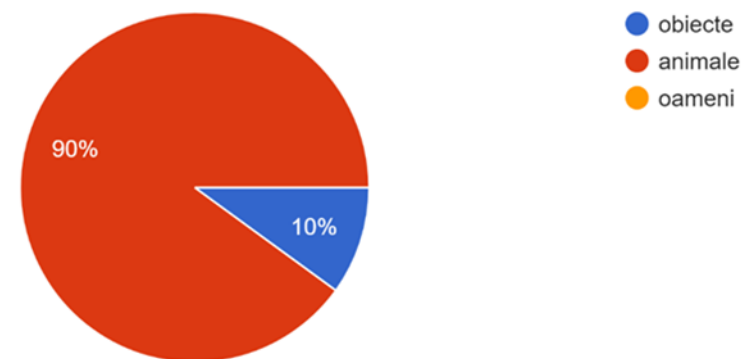

Figura 4.10. Distribuția subiecților în funcție de tipul personajelor

Cercetare. Analiza și prelucrarea datelor

➤ Pentru a identifica provocările cu care se confruntă cadrele didactice din învățământul preșcolar dar și modalitățile prin care acestea se pot rezolva, am analizat răspunsurile următoarelor întrebări

➤ *De ce mijloace vă folosiți atunci când citiți povești copiilor?*

➤ *Ce provocări întâmpinați atunci când citiți copiilor o poveste?*

➤ *Cum credeți că s-ar putea rezolva aceste provocări?*

- ✓ 80% au spus că utilizează mijloace moderne atunci când citesc cărți copiilor.
- ✓ 50% se confruntă cu dorința copiilor de a sta cât mai aproape de carte sau de a întrerupe povestea prin diverse întrebări, precum și lipsa de concentrare a acestora.
- ✓ 60% spun că ar putea ameliora aceste provocări prin recompensarea copiilor la finalul poveștii în funcție de atenția și de modul în care au răspuns la întrebările adresate sau prin utilizarea mijloacelor moderne precum piesele de teatru realizate de copii sau a marionetele

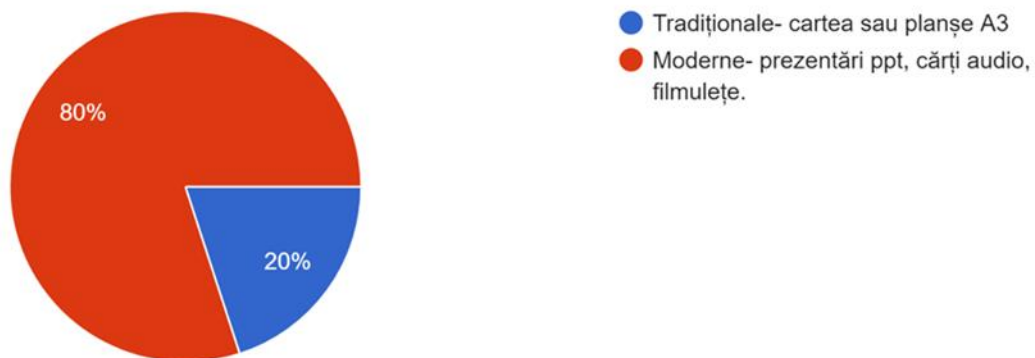

Figura 4.11. Distribuția mijloacelor folosite în activitățile de lectură

Concluziile cercetării

Concluzii

Cadrele didactice din învățământul preșcolar conștientizează importanța poveștilor în dezvoltarea copiilor, și utilizează aceste texte în conformitate cu tema activității.

Utilizează la grupă texte atât din literatura contemporană cât și din cea clasică, însă predomină textele din literatura clasică deși preferințele copiilor se îndreaptă spre poveștile zilelor noastre. Acest lucru se datorează faptului că poveștile contemporane se publică des și în număr mare, iar educatoarele nu reușesc să țină pasul și aleg varianta cea mai ușoară, poveștile cunoscute pe care le pot prezenta atât prin mijloacele moderne cât și prin cele tradiționale.

Se confruntă cu diverse provocări, cea mai mare fiind dorința copiilor de a fi cât mai aproape de carte și de a pune întrebări pe parcursul lecturării, lucru care ar putea fi gestionat prin promiterea unei recompense la finalul poveștii, astfel încât copilul să se concentreze.

Bibliografie

- ***. (2008). *Curriculum pentru învățământul preșcolar (3-6/7 ani)*.
- ***. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*.
- ***. (2019). *Support pentru explicitarea și înțelegerea unor concepte și instrumente cu care operează curriculumul pentru educație timpurie*.
- Andrei, M. (2006). *Introducere în literatura pentru copii*. București: Editura Eminescu.
- Bettelheim, B. (2017). *Psihanaliza basmelor*. București: UNIVERS.
- Bonchiș, E. (2021). *Generația Z: o perspectivă psihologică și educațională*. Iași: Polirom.
- Bulc, M. (2005). *Metodica activităților de educarea limbajului în grădinița de copii*. Beiuș: Buna Vestire.
- Buzași I, D. G. (2007). *Literatura pentru copii cu noțiuni de teorie literară*. Craiova: Didactica Nova.
- Chiscop, L. (2000). *Didactica educației limbajului în învățământul preșcolar. Ghid metodic*. Bacău: Editura Casei Corpului Didactic "Grigore Tăbăcaru".
- Crețu, T. (2009). *Psihologia vârstelor*. Iași: Polirom.
- Crețu, T. (2009). *Psihologia vârstelor*. Iași: Polirom.
- Damșa, I. D. (1996). *Dezvoltarea vorbirii în grădinița de copii și în clasele I și a II-a*. București: E.D.P.
- Gheorghe, V. (2005). *Efectele televiziunii asupra minții umane*. București: Evanghelismos.
- Gherghina Dumitru, T. M. (2007). *Literatura pentru copii cu noțiuni de teorie literară*. Craiova: Didactica Nova.
- Goia, V. (2003). *Literatura pentru copii și tineret: pentru institutori, învățători și educatoare*. Cluj-Napoca: Dacia.
- Lespezanu, M. (2007). *Tradițional și modern în învățământul românesc-o metodică a activităților instructiv-educative în grădinița de copii*. București: Editura Omfal Esențial.
- Manolescu, N. (1997). *Literatura pentru copii, în România Literară*.
- Medlicott, M. (2019). *Importanța poveștilor în primii ani de viață: cum să le spui și să le citești povești copiilor*. București: Didactica Publishing House.
- Moraru, O. (2022). *Copilul tău citește*. București: Editura Univers.
- Nancy, N. (2017). *Cum să creștem cititori pasionați: 5 pași simpli pentru a excela la școală și în viață*. (O. I. Bunea, Trad.) Iași: Gama.
- Norel, M. & Bota, O. A. (2012). *Didactica domeniului experiențial. Limbă și comunicare*. Cluj-Napoca: ASCR.
- Pamfil, A. (2009). *Limba și literatura română în școala primară: perspective complementare*. Pitești: Paralela 45.
- Pânișoară, I. O. & Manolescu, M. (2019). *Pedagogia învățământului primar și preșcolar (Vol. II)*. Iași: Polirom.
- Pânișoară, I.-O. & Manolescu, M. (2019). *Pedagogia învățământului primar și preșcolar (Vol. I)*. Iași: Polirom.
- Reese, E. (2021). *Spune-mi o poveste, te rog!* București: Humanitas.
- Schaffer, H. R. (2007). *Introducere în Psihologia copilului*. Cluj- Napoca: Editura ASCR.
- Sorescu, M. (1990). *Parodii originale*. București: Intercompress.
- Stan, L. (2016). *Dezvoltarea copilului și educația timpurie*. Iași: Polirom.
- Stanciu, I. (1968). *Literatura pentru copii*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Trelease, J. (2021). *Manualul lecturii cu voce tare*. (I. Diaconu, Trad.) București: Litera.
- Viorica, P. (1999). *Copilul și grădinița*. București.